כל כתבי פרק ששה עשר שבת

עבידנא יומא עבא לרבנן. לתלמידים. דאם ישיבה היה: **מיפי לי.** יאוש שכרי: **דכי אתי לורבא מרבנן כו'.** שמיבת תלמידי חכמים עלי: **דלא מוינגא רישא אכי סדיא.** איני מניח ראשי על הכר: **כמה דלא מהפיכנא ליה בזכוסיה.** עד שאראה אם יש בדבריו לזכותו: **מסעטף.** בנגדים נאים: **בוא כלה.** הכי קרי ליה לשבתא שבת מתוך חביבות: **טחיי.** רקיקין טחין פיהן בשומן אליה או בשמן: **מי עדיפא לן מינה.** כלום אתה חשוב לנו מן השבת לכבוד שבת הכנסוס ולא היינו יודעים שמבת: **מפליסר עבמי.** לטעוס בשבת מן המוכחר: **אישסירי.** סלעים. איקמירי פשיטי סלעי מדינה והן ל' ממ' בסלע זורי והיינו תני דינר: **ומשליס להו אגיזורא דדשא.** לפני בוחס להביא לו הכסר היה מזמן להן מעותיהן על פמתן ואומר להן אשור היא התאשרו והתחזקו מהר באומנותיכם למהר ולחזור ולמכור ולהתעסק בצרכי שבת. ולי נראה ומשליס להו אגיזורא דדשא כשהיה מביא ראשונה היה נותנה לשמעון המכיס סעודתו על פמתו בימו ולא היה נכנס אלא ממהר לחזור ולהביא אחרת ואמר להן לשמעון אשור היא התאשרו מהר להכין את זו בעוד שאלך להביא את זו: **אתכתקא דשינא.** פשטדו"ל של שן שחשוב היה ועשיר: **ומוציף גורא.** נופח משם נורא לבנוד השבת. ורבינו לוי גרס אתכתקא דשאגא תדהר: **לכיס גונדא.** כלי שחור להודיע שהיוס אינו כדי להתנהג בחשיבות מלהתעסק בתבשילי שבת ולא יטנף בגדיו בבישול קדירות: **דתנא דבי רבי ישמעאל כו'.** דבישול קדירה מטנף בגדים: **מחריך רישא.** אם היה שם ראש בהמה לחרוך מחרכו הוא בעצמו: **פריס.** לשון פרומים [1] ממתך: **מלפס לאוסי.** מלית האור בעליס דקיס: **מכתף ועייל מכתף ונפיק.** בע"ס יולא ונכנס להביא תמיד משאות כלי תשמיש ובגדי מופס ומגדים כאדם שמקבל את רבו בביתו ומראה לו שהוא חשוב עליו וחרד לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו: **מוקר שבי.** מכבד שבתות: **אמרי ליה כלדאי.** להאי עברי: **כלדאי.** חוזים בכוכביס: **אכיל להו.** סופס ליפול בידו: **אוחכה בסייניה.** עשה לו כובע של לבד ושבלו במשבלות של זהב וקבע בו מרגליות וקבע את זו עמהם: **סייניה.** כובע. ורבינו הלוי גרס בסדיניה בסודלו ולאשון הגון לי והוא לשון ר' יצחק ב"ר יהודה: **פריסר עיליפי דדינרי.** עליות מלאות דינרי זהב. [2] וגזחמא בעלמא הוא כלומר הון עתק מאד כך פירש רבינו הלוי וכן בכל מקום כגון תליסר גמלי בפיקי טריפתא (חולין דף לה:) וכן תליסר טבחי דלעיל: **כמה הן זוכין.** לעושר גדול כזה: **לה' הארץ.** דאין אנו רשאין ליהנות עד שנברך שמו בברכת הנחס: **והארץ נתן לבני אדם.** ע"י מתנתו נהנינו הטובה הזאת: **מאי דכתיב ולקדוש ה' מכובד.** מדכתיב וקראת לשבת עונג מכלל דלקדוש ה' לאו אשבת קאי: **וכבדתו.** אשבת מהדר דאי ביוה"כ הא כתיב ביה מכובד: **להקדים.** זמן סעודת שבת לזמן סעודת חול וזהו כבודו: **לאחר.** וזהו כבודו שהוא ממהה לאכול: **כמאי נשנייה.** במאי נשנייהו משאר ימים: **אי רגיליה לאקדומי.** סעודתכם בבקר אחרוה: **רב ששת.** בני נהול היה ואינו רואה עת האכילה וכשהיה דורש בשבת מושיב התלמידים במקום שתגיע שם החמה לעת האוכל כדי שיטעערו וימהרו לקוס: **דמטי עולא.** שיטענו: **פייא.** מהר:

מהדר

בתליסר עליתא דדינרי. אומר ר"ת דעליתא שם כלי הוא כדאמרינן גרים כילד מעברין (עירובין דף נג:) עלת נקפת בכדה [3]: **רב** אמר להקדים ושמואל אמר לאחר. ולא פליגי אלא רב אייתי בדרכו לאחר ושמואל אייתי בדרכו להקדים כדאמרינן בסמוך: ומצא

נ) (ס) מעלי שבת ואמר בואי כלה בואי כלה [1] רבה בר רב הונא איקלע לבי רבה בר רב נחמן קריבו ליה תלת סאוי טחיי א"ל מי הוה ידעיתון דאתינא אמרו ליה מי עדיפת לן מינה [2] רבי אבא זבן בתליסר אסתירי פשיטי בישרא מתליסר טבחי ומשלים להו אצינורא דדשא ואמר להו [3] אשור [4] הייא אשור הייא [5] ר' אבהו הוה יתיב אתכתקא דשינא ומושיף נורא רב ענן לביש גונדא [6] דתנא דבי רבי ישמעאל בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו [7] רב ספרא מחריך רישא רבא מלח שיבוטא רב הונא מדליק שרגי רב פפא גדיל פתילתא רב חסדא פרים סילקא רבה ורב יוסף מצלחי ציבי ר' זירא מצתת צתותי רב נחמן בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק אמר אילו מקלעין לי ר' אמי ור' אסי מי לא מכתיפנא קמייהו ואיכא דאמרי ר' אמי ורבי אסי מכתפי ועיילי מכתפי ונפקי אמרי אילו איקלע לן רבי יוחנן מי לא מכתפינן קמיה יוסף מוקיר שבי הוה ההוא נברי בשבבותיה דהוה נפישי נכסיה טובא אמרי ליה כלדאי כולהו נכסי יוסף מוקר שבי אכיל להו אזל זבנינהו לכולהו ניכסי זבן בהו מרגניתא אותבה בסייניה בהדי דקא עבר מברא אפרחיה זיקא שדייה במיא בלעיה כוורא אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא אמרי מאן זבין כי השתא אמרי להו זילו אמטיוהו לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דזבין אמטיוה ניהליה זבניה קרעיה אשכח ביה מרגניתא זבניה בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא פגע ביה ההוא סבא אמר מאן דיזיף שבתא פרעיה שבתא בעא מיניה רבי מר' ישמעאל ברבי יוסי עשירים שבא"י במה הן זוכין א"ל בשביל שמעשרין שנאמר [1] עשר תעשר [2] עשר בשביל שתתעשר שבבבל במה הן זוכין א"ל בשביל שמכבדין את התורה ושבשאר ארצות במה הן זוכין א"ל בשביל שמכבדין את השבת דאמר רבי חייא בר אבא פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא והביאו לפניו שלחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו וקערות וכוסות וקיתוניות וצלוחיות קבועות בו ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים [3] וכשמניחים אותו אומרים [4] לה' הארץ ומלואה וגו' [5] וכשמסלקין אותו אומרים [6] השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם אמרתי לו בני במה זכית לכך אמר לי קצב הייתי ומכל בהמה שהיתה נאה אמרתי זו תהא לשבת אמרתי לו [7] [אשריך שזכית] וברוך המקום שזיכך לכך א"ל קיסר לרבי יהושע בן חנניא מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף אמר לו תבלין אחד יש לנו ושבת שמו שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף אמר לו תן לנו הימנו אמר לו כל המשמר את השבת מועיל לו ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו א"ל ריש גלותא לרב המנונא מאי דכתיב [8] ולקדוש ה' מכובד א"ל [9] זה יוה"כ שאין בו לא אכילה ולא שתיה אמרה תורה כבדהו בבסות נקיה [10] וכבדתו רב אמר להקדים ושמואל אמר לאחר אמרו ליה בני רב פפא בר אבא לרב פפא כגון אנן דשכיח לן בישרא וחמרא כל יומא במאי נישנייה אמר להו אי רגיליתו לאקדומי אחרוה אי רגיליתו לאחרוה אקדמוה רב ששת בקיטא מותיב להו לרבנן היכא דמטיא שימשא בסיתוא מותיב להו לרבנן היכא דמטיא טולא כי היכי דליקומו הייא ר' זירא

מהדר

מסורת הש"ס

א) [תוספות קה:]. ב) כ"ה לה. ע"ש. ג) כ"ה מעילי ולמסמר. ד) [חולין קיח.]. ה) [כ"ל דכתיב יקרא לשבת עונג דכי חגא יכי ומ"ש וכ"ה בחולין קיח.]. ו) פי' מהר וכ"כ בפוף עמוד זה. ז) לעיל קיח. [יומא כג:]. ח) קדושין מא. ט) [תענית ט.]. י) [ע' תוספות כרכות לה: ד"ה כתן]. כ) ע' תוס' שם. ל) [ויקרא יט.]. מ) [וע"ע תוס' ב"ב קלב: ד"ה שלינתא].

תורה אור השלם

1. עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה: דברים יד כב
2. לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי בה:
תהלים כד א
3. השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם:
תהלים קטו טז
4. אם תשיב משבת רגלך עשות חפציך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעיהו נח יג

הגהות הב"ח

(א) גב' לא תזיגנה רישא אלי: (ב) שם לכיס מאני במעלי:

גליון הש"ס

גמ' אמרי הייא. ניטין דף לד ע"א: רש"י ד"ה תליסר עיליתא דדינרי ובו' יעוטא בעלמא. ע' כרכות דף כ ע"א בתוס' ד"ה תליסר מהיכתא:

רבינו חננאל

ורבנן הני דעבדי צרכי שבת בנפשייהו. כגון ר' אבהו דהוה יתיב אתכתקא דשינא ומשייף נורא. ורב חנן דשגר תנורא. ורב הונא גדיל פתילתא. ורב חסדא מדליק שרגי. ורב פפא פרים סילקא. רבה ורב יוסף צלחי צבי. כולהו כדמפרש בגמרא כרוש האיש מקדש שקיום המצוה באדם עצמו שפי עדיף יותר מבשלוחו. וכבדתו. שכשעה זמן סעודתו בהקדמה או באיחור.

עין משפט
נר מצוה

מב א טיש"ע חו"מ סי' טו סעיף ח:
מג ב מיי' פ"ל מהלכות שבת הלכה כ ממג עשין ל טושי"ע א"ח סי' רסב סעיף ג:
מד ג מיי' שם הלכה ו ממג שם טור ש"ע א"ח סימן רי"ג סעיף ח:
מה ד טושי"ע א"ח סי' תרי סעיף ד:
מו ה מיי' פ"ל שם הל"ח וסמג שם טושי"ע א"ח סימן רפח סעיף ז:

לעזי רש"י

משטרו"ל [פלרישטר"ל]. כסא מהקפל.

מוסף רש"י

ואין אדם רואה חובה לעצמו. אין דעתו מתקרב לגד החובה לחייב את עצמו ואפילו מתכוין לדין אמת (כתובות קה:). בואי ונצא לקראת שבת המלכה. כאדם המקבל פני מלך (ב"ק לב:). תלת סארי טחי. שלש פלחן פת נקיים פנים עיסין כשמן וחכם. יום השבת היה (חולין קיא:). אל ימזוג בהן כוס לרבו. לפי שנתעצל ונתבלבלו בכסול קדירה (יומא נג:) ועי' לעיל קיז:). מחריך רישא. לכבוד שבת (קדושין מא:). שיבוטא. לג (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com